

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фізичної реабілітації, спортивної медицини
та фізичного виховання

Силабус навчальної дисципліни
«Мануальні методи фізичної терапії»

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 120 годин, 4,0 кредити ЄКТС
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	За розкладом занять. Кафедра фізичної реабілітації, спортивної медицини та фізичного виховання. м. Одеса, вул. Ольгіївська, 4-А, Спорткомплекс ОНМедУ, 2 поверх
Викладач(-і)	Юшковська Ольга Геннадіївна - завідувачка кафедри, д.м.н., професор. Плакід Олександр Леонідович - професор, д.м.н. Філоненко Олена В'ячеславівна – доцент, к.м.н. Кіціс Анна Геннадіївна - асистент кафедри Семененко Олег Валерійович - асистент кафедри Шахназарян Камо Едуардович - асистент кафедри
Контактна інформація	Довідки за телефонами: Середовська Вікторія Юріївна, завуч кафедри 0672857552 Коростильова Ганна Юріївна, методист кафедри 0674881405 Радаєва Вікторія Володимирівна, лаборант кафедри, 0973824140, +380(48) 723-05-68, +380 (48) 728-50-30 E-mail: sportmed@onmedu.edu.ua Очні консультації: з 15.00 до 17.00 кожного четверга, з 9.00 до 12.00 кожної суботи Онлайн- консультації: з 16.00 до 18.00 кожного четверга, з 9.00 до 14.00 кожної суботи. Посилання на онлайн - консультацію надається кожній групі під час занять окремо.

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Viber (через створені у Viber групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення дисципліни – процес дозованого механічного впливу на поверхню тіла та обличчя людини за допомогою різних прийомів, які виконуються руками масажиста (мануальний масаж) або спеціальними апаратами (апаратний масаж).

Мета дисципліни: опанування здобувачем вищої освіти знань і формування визначених освітньо-професійною програмою загальних та фахових компетентностей зокрема отримання практичних навичок з організації та проведення мануальної терапії та удосконалення навичок і компетентностей, набутих при вивченні попередніх дисциплін.

Завдання навчальної дисципліни:

- Скласти у здобувачів враження про важливість застосування мануальної терапії в комплексному лікуванні хворих;

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фізичної реабілітації, спортивної медицини
та фізичного виховання

- Засвоїти теоретичні дані щодо значення мануальної терапії та її місця у фізичній реабілітації.
- Засвоїти теоретичні дані щодо особливостей прийомів мануальної терапії та їх застосування.
- Ознайомити здобувачів із загальними положеннями застосування мануальної терапії при захворюваннях опорно-рухового апарату;
- Надання здобувачам теоретичних знань та формування практичних умінь щодо застосування різних прийомів мануальної терапії;
- Вміти визначати ключові поняття та терміни мануальної терапії;
- Вміти аналізувати і прогнозувати вплив прийомів мануальної терапії на організм людини за даними медичного контролю;
- Вміти вибирати і застосовувати прийоми мануальної терапії в комплексному лікуванні хворих для більш швидкого відновлення здоров'я, збереження якості життя та попередження або ліквідації наслідків патологічного процесу;
- Вміти оцінювати ефективність застосування прийомів мануальної терапії.

Очікувані результати

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен;

Знати:

- принципи підбору методів мануальної діагностики стану м'язової тканини при різних захворюваннях;
- принципи організації мануальної терапії при захворюваннях різних органів та систем;
- методичні рекомендації хворим для самомасажу вдома в період після клінічної реабілітації.

Вміти:

- підбирати адекватні та ефективні види мануальної терапії при захворюваннях органів та систем;
- підбирати найбільш адекватні та ефективні види м'яко тканинних технік мануальної терапії при захворюваннях різних органів та систем;
- визначати вихідні положення пацієнта під час проведення процедури при захворюваннях різних органів та систем;
- визначати показання та протипоказання до проведення процедури мануальної терапії;
- здійснювати оперативний та інтегративний контроль за ефективністю проведення процедури (курсу) мануальної терапії у хворих з різною патологією.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми і методи навчання:

Дисципліна буде викладатися у формі практичних занять; організації самостійної роботи здобувача.

Методи навчання:

Практичні заняття: бесіда, розповідь, пояснення, демонстрація, інструктаж, тренувальні вправи.

Самостійна робота: передбачає підготовку до кожного практичного заняття.

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Застосування методики мануальної терапії в комплексних програмах фізичної терапії та ерготерапії. Загальна характеристика методів мануальної терапії. Принципи застосування мануальної терапії в програмах фізичної терапії та ерготерапії. Специфіка

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фізичної реабілітації, спортивної медицини
та фізичного виховання

застосування методики мануальної терапії в комплексних програмах фізичної терапії та ерготерапії.

Тема 2. Сучасні розробки і методи мануальної терапії (МТ) при ушкодженнях хребта. Функціональна анатомія хребта, виявлення функціональної патології. Принципи мануальної терапії та масажу при ушкодженні хребта.

Тема 3. Методики мануальної терапії у дітей та підлітків. Методики лікувального масажу з елементами мануальної терапії у дітей та підлітків. Особливості аналітичної будови опорно-рухового апарату. Основні відомості про уроджений вивих стегна, уроджену м'язову кривошию та уроджену клишоногість. Відомості про підліткові відхилення у осанці. Оволодіння вмінням виконувати масаж та корекцію для усунення відхилень ОРА у дітей.

Тема 4. Мануальна терапія при порушенні функцій суглобів. Мануальна терапія при порушенні функцій суглобів. Загальні відомості про порушення функцій суглобів. Клінічні прояви. Сучасні принципи лікування. Основні методики Мануальної терапії для відновлення функцій суглобів.

Тема 5. Особливості травматизму у спортсменів. Сучасні методики мануальної терапії. Розгляд найбільш поширених видів травматизму в спорті. Класифікація ефективності використання мануальної терапії при спортивному травматизмі. Мануальна терапія на різних етапах підготовки спортсменів.

Тема 6. Особливості методики мануальної терапії у інвалідів з ушкодженням опорно-рухового апарату. Причини набуття інвалідності. Категорії інвалідності. Значення мануальної терапії в загальній реабілітації. Особливості методики лікувального масажу після ампутації верхніх та нижніх кінцівок.

Тема 7. Особливості методики мануальної терапії при захворюваннях периферичної та центральної нервових систем. Особливості виникнення захворювань нервової системи. Особливості мануальної терапії при захворюванні нервової системи. Мануальна терапія при невриті та невралгії. Особливості застосування мануальної терапії в комплексних програмах фізичної терапії при ДЦП.

Тема 8. Особливості методики мануальної терапії при захворюваннях органів травлення. Анатомічна характеристика органів травлення та їх захворювання. Застосування мануальної терапії в комплексному лікуванні хронічних захворювань.

Перелік рекомендованої літератури:

Основна:

1. Майєрс, Томас. Анатомічні поїзди/Томас Майєрс; [Пер. з англ. Н. В. Скворцової, А. А. Зіміна]. - Львів : Сплайн, 2019. - 320 с.
2. М'язи. анатомія. Рух. Тестування /Клаус-Петер Валеріус та ін: пров. з англ., за ред Цикунова М.Б. -Київ: МЕД прес-інформ , 2016.-432 с.
3. Гросс Дж. Фізикальне дослідження кістково-м'язової системи. Ілюстрований посібник / Пер. з англ, за ред. С.П. Миронова, Н.А. Єскіна. – Київ.: Видавництво Панфілова, 2018. – 488 с.
4. Вібен К. Візуальний посібник з функціонального м'язового тестування / Карін Вібен, Бернд Фалькенберг; пров. з англ. - Тернопіль : Укрмедкнига, 2017. -296 с.
5. Вісцеральні маніпуляції / Жан-П'єр Барраль, П'єр Мерсьє, пров. з франц. - Тернопіль : Укрмедкнига, 2015. - 227с.
6. Фергюсон Л.У. Лікування міофасціального болю. Клінічне керівництво/Пер. з англ., за загальною редакцією М.Б.Цикунова, М.А.Єремушкіна. Київ: МЕД прес-інформ, 2015. 544 с.

Додаткова:

1. Вальтер Д.С. Прикладна кінезіологія. – Львів : Сплайн, 2014.-644 с.
2. Капанджі А.І. Верхня кінцівка. Фізіологія суглобів/А.І. Капанджі; [Пер. з англ. Г.М. Абелева, Є.В. Кишинівського]. - Львів : Сплайн, 2019. - 368 с.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фізичної реабілітації, спортивної медицини
та фізичного виховання

3. Кліланд, Джошуа А. та ін. Клінічне обстеження в ортопедії з ілюстраціями Неттера. Доказовий підхід / Дж. А. Кліланд, Ш. Коппенхейвер, Дж. Су; переклад з англ. – Київ: Видавництво Панфілова, 2018. – 624 с.

4. Ліф Д. Прикладна кінезіологія: керівництво у таблицях. Т1.- Київ: Видавництво Панфілова. 2016. - 410 с.

5. Ліф Д. Прикладна кінезіологія: керівництво у таблицях. Т2.- Київ: Видавництво Панфілова. 2016- 372 с.

6. М'язи. Анатомія, рухи, тестування. Пров. з англійської під ред. М.Б. Цикунова, 2015, 432 с.

7. Нейматов Е.М., Сабінін С.Л. Основи біомеханіки руху тіла - Київ: Видавництво Панфілова, 2016 – 480 с.

8. Орел А.М. Системний аналіз рентгенограм хребта у практиці мануальної медицини. – Київ: Видавництво Панфілова, 2018. – 432 с.

9. Пеніну Ж. М'язова напруга. Від діагностики до лікування /Жіль Пеніну, Серж Тикса; пров. з фр.; за заг. ред. проф. М.Б. Цикунова. - 2-ге вид. – Львів : Сплاین, 2016, 360 с.

10. Фішер П. Тести та вправи при функціональних порушеннях хребта / Петер Фішер; пров. з англ. Київ: Видавництво Панфілова, 2017. – 224 с. : іл.

ОЦІНЮВАННЯ

Форми і методи поточного контролю: усний (опитування), тестування, оцінювання виконання практичних вправ, оцінювання комунікативних навичок, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті та самостійної роботи студентів.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач бере активну участь на занятті; демонструє глибокі знання, дає повні та детальні відповіді на запитання; бере активну участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується додатковою навчально-методичною та науковою літературою; вміє сформулювати своє ставлення до певної проблеми; висловлює власні міркування, наводить доцільні приклади; вміє знаходити найбільш адекватні форми розв'язання суперечностей. Тестові завдання виконані в повному обсязі, всі 100% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання – повні та обґрунтовані. Здобувач вільно вирішує ситуаційні завдання (в т.ч. розрахункові), впевнено демонструє практичні навички за темою заняття та вірно інтерпретує отримані дані, висловлює власну креативну думку з теми завдання, демонструє творче мислення.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фізичної реабілітації, спортивної медицини
та фізичного виховання

Добре «4»	Здобувач бере участь на занятті; добре володіє матеріалом; демонструє необхідні знання, але дає відповіді на запитання з деякими помилками; бере участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується основною навчально-методичною та науковою літературою; висловлює власну думку з теми заняття. Тестові завдання виконані в повному обсязі, не менш ніж 70% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання - загалом правильні, проте наявні деякі помилки у визначеннях. Здобувач вірно вирішує ситуаційні завдання (в т.ч. розрахункові), але допускає незначні неточності та демонструє більш стандартизовані практичні навички за темою заняття при вірній інтерпретації отриманих даних, висловлює власну думку з теми завдання, демонструє критичне мислення.
Задовільно «3»	Здобувач іноді бере участь на занятті; частково виступає і задає питання; допускає помилки під час відповідей на запитання; показує пасивну роботу на практичних заняттях; показує фрагментарні знання понятійного апарату і літературних джерел. Тестування виконано в повному обсязі, не менш ніж 50% відповідей є правильними, відповіді на відкриті питання - не логічні, з явними суттєвими помилками у визначеннях. Здобувач не достатньо володіє матеріалом для вирішення ситуаційних завдань (в т.ч. розрахункові), невпевнено демонструє практичні навички за темою заняття та інтерпретує отримані дані з суттєвими помилками, не висловлює свою думку з теми ситуаційного завдання.
Незадовільно «2»	Здобувач не бере участь на занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не задає питання, незацікавлений у вивченні матеріалу; дає неправильні відповіді на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел. Тестування не виконано. Ситуаційне завдання не виконано.

Форми і методи підсумкового контролю: залік.

Залік, виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота передбачає підготовку до кожного практичного заняття.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.
- Перескладання незадовільної оцінки проводиться в дні консультацій і відпрацювань; при дистанційному навчанні – в терміни, визначені й узгоджені з викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності:

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фізичної реабілітації, спортивної медицини
та фізичного виховання

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-навушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання контрольної роботи, оцінки на занятті, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізнень:

Відвідування всіх видів аудиторних занять (лекцій, практичних занять) є обов'язковим.

Форма одягу: медичний халат, який повністю закриває верхній одяг, або лікарська піжама, шапочка, маска, змінне взуття.

Обладнання: зошит, ручка, методичні вказівки, альбом.

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються.

Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету.